

[Niels Hølvæg Petersen.]

nomiske politik, og på dette punkt har udviklingen ikke bragt store resultater. Forsøgene på at kombinere frihandel og stabile valutakurser forudsætter, at der ikke i enkelte lande permanent optræder underskud eller overskud på betalingsbalancerne. Systemet lader sig ikke opretholde, hvis f. eks. enkelte lande konstant er i stand til at opsamle vældige valutareserver, som man kun modvilligt stiller til rådighed gennem udlån.

Ved fire lejligheder har det inden for kortere tid vist sig, at mangelen på harmoni i de enkelte landes betalingsforhold under et system med udstrakt frihandel fører til spekulative bevægelser, der retter sig imod valutaen i de lande, der opsamler overskud, og vender sig fra de lande, der har underskud i deres betalinger i forholdet til udlandet.

Danmark har i en årrække haft underskud på sin betalingsbalance, og når spekulative bevægelser sætter ind, løber de sparsomme danske valutareserver en vældig risiko for at blive tappet. Der kan af dette udledes en vigtig sætning for bestræbelserne i dansk økonomisk politik i disse år; vi tvinges i en periode med spekulative bevægelser og valutauro til at tage et større hensyn til vor betalingsbalance i forholdet til udlandet; det er en nødvendighed.

Den nuværende opposition har både i sin tid som regering og ikke mindst som opposition valgt den bekvemme udvej at se bort fra dette hensyn og gør det igen i dag. Det er bekvemt, men det er nok også letsindigt. Det kan konstateres, at selv ikke den seneste tids udvikling har åbnet oppositionens øjne for, at den ansvarlige regering simpelt hen er tvunget til at tillægge dette hensyn en meget betydelig vægt.

De valutaproblemer, der i denne omgang er opstået, har en særlig karakter; de berører Danmark meget direkte, fordi vor import fra Vesttyskland er stor og vore valutareserver beskedne. Når der er en

dansk import fra Vesttyskland på omkring 400 mill. kr. om måneden, så kan selv mindre forskydninger i betalings- og kreditforhold bringe store forstyrrelser. Det var det, der skete i den første uge af maj, hvor vi på få dage mistede en væsentlig del af de små reserver, og det er det, der gør det nødvendigt at sætte ind med kraftige forholdsregler. Diskontoforhøjelsen skal i forbindelse med andre foranstaltninger kunne betyde en virkelig opbremsning af valutatab. Der har glædeligvis i de sidste dage efter disse pengepolitiske indgreb vist sig mulighed for at trække ret store kreditter til landet.

Men hvad er nu årsagen til den øjeblikkelige valutauro? Så vidt jeg kan se, antager valutakrisen mere og mere form af en international nervekrig mellem vestlige stormagter, en nervekrig, hvor indsatserne er høje, og hvor mindre stater let kommer i klemme. Meget af, hvad der foregår i disse dage på de internationale valutamarkeder, er formentlig skjult for os, men det ser jo meget ud til, at Vesttyskland vil tvinge franc og pund til devaluering fremfor at tage det skridt, der ud fra rene valutaovervejelser var det naturlige og rigtige: opskrivning af marken.

Der ligger formentlig stærke prestige-hensyn bag den vesttyske holdning, men også politiske realiteter. Fællesmarkedets landbrugsordninger er opbygget på et pris-system, der skal genforhandles, hvis der sker valutakursændringer. Genforhandling og fastsættelse af nye priser kunne blive en meget vanskelig sag, ville måske true hele fællesmarkedets møjsommeligt opbyggede og overordentlig kostbare landbrugsordninger. Hvis det er hensynet til fællesmarkedets landbrugsordninger, der forhindrer både Vesttyskland og Frankrig i at foretage naturlige kursændringer for deres valutaer, så kan den nuværende valutakrise måske vise sig at være den hidtil farligste bombe under samarbejdet inden for fællesmarkedet, som jo i forvejen har været ude for store belastninger.